

Przemoc w szkole

Wszyscy możemy pomóc
to powstrzymać

Przewodnik dla rodziców
uczniów szkół podstawowych i średnich

wiosna 2013

Skutki przemocy w szkole
wykraczają poza podwórko szkolne.
Oto na co rodzic lub opiekun
powinien zwrócić uwagę, co może
zrobić i gdzie się może udać, aby
uzyskać pomoc.

Co to jest przemoc w szkole?

Przemoc w szkole jest agresywnym zachowaniem, które zwykle powtarza się w czasie. Ma na celu wyrządzenie komuś krzywdy, spowodowanie strachu i cierpienia lub stworzenie negatywnego środowiska w szkole dla innej osoby. Przemoc występuje w sytuacji, gdy istnieje realna lub domniemana nierównowaga sił.

Pełna definicja znajduje się w Ustawie o szkolnictwie pod adresem www.e-laws.gov.on.ca

Rodzaje przemocy w szkole

Czy jest to przemoc, jeśli dziecko nie zostało skrzywdzone fizycznie?

Przemoc może przybierać różne formy. Może być:

- **fizyczna** – bicie, popychanie, niszczenie lub kradzież własności
- **słowna** – wyzwiska, wyśmiewanie lub seksistowskie, rasistowskie lub homofobiczne komentarze
- **społeczna** – wykluczanie innych z grupy lub rozsiewanie o nich plotek lub pogłosek
- **pisemna** – pisanie uwag lub znaków, które są krzywdzące lub obraźliwe
- **elektroniczna** (powszechnie znana jako przemoc w sieci) - rozsiewanie plotek i krzywdzących komentarzy za pomocą e-maili, telefonów komórkowych (np. SMSów) i na portalach społecznościowych.

Co to jest przemoc elektroniczna lub przemoc w sieci?

Komunikacja elektroniczna, która:

- służy do denerwowania, grożenia lub zawstydzania innej osoby
- wykorzystuje e-maile, telefony komórkowe, wiadomości tekstowe i media społecznościowe, aby grozić, dręczyć, zawstydząć, społecznie wykluczać lub niszczyć przyjaźnie i reputację
- obejmuje obelgi, zniewagi, a także rozsiewanie plotek, dzielenie się prywatnymi informacjami, zdjęciami lub filmami wideo lub grożenie wyrządzeniem krzywd
- zawsze jest agresywna i szkodliwa

W szkołach w Ontario, dyrektorzy są zobowiązani rozwiązywać problem przemocy w sieci, jeżeli ma ona wpływ na środowisko szkolne. Na przykład, uczeń/uczennica jest zastraszany i zawstydzany z powodu wiadomości e-mail, która została wysłana na jego/jej temat do innych uczniów w szkole i nie chce chodzić do szkoły.

Niezależnie od formy, zastraszanie jest nie do przyjęcia.

Przemoc ma mieć miejsce, gdy między
luźmi występuje nierównowaga sił.
„Nierównowaga” może oznaczać, że
jeden uczeń jest starszy, innej rasy, ma
więcej przyjaciół.

Pepler, D., Craig, W., Connolly, J., Yuile, A., McMaster, L., & Jiang, D. (2006).
A developmental perspective on bullying. *Aggressive Behavior*, 32, str. 376.

Czy konflikt jest tym samym co przemoc?

Ludzie mogą czasem mylić konflikt z przemocą, ale są to dwa różne zjawiska.

Konflikt zachodzi między co najmniej dwojgiem ludzi, którzy się ze sobą nie zgadzają, mają odmienne zdanie czy poglądy. Konflikt między uczniami nie zawsze oznacza przemoc. Dzieci uczą się w młodym wieku zrozumieć, że inni mogą mieć odmienne spojrzenie niż ich własne, ale rozwijanie zdolności uzyskania perspektywy wymaga czasu i proces trwa do wczesnej dorosłości (*Stepping Stones: A Resource on Youth Development*, strona 26).

W konflikcie, każdy człowiek ma prawo do wyrażania swoich poglądów i istnieje równowaga sił. Każda osoba ma prawo przedstawić swój punkt widzenia. To, jak ludzie radzą sobie z konfliktem określa czy konflikt jest pozytywny czy negatywny.

Konflikt staje się negatywny, gdy osoba zachowuje się agresywnie, raniąc słowami lub czynem. Wtedy konflikt staje się agresywną interakcją. Konflikt tylko wtedy staje się przemocą, gdy powtarza się cały czas i nie istnieje równowagi sił. Z biegiem czasu, może pojawić się taki wzorzec zachowania, gdy osoba, która zachowuje się agresywnie w konflikcie może tak zachowywać się w dalszym ciągu, a nawet jeszcze gorzej. Osoba, która jest odbiorcą agresywnego konfliktu może czuć się coraz mniej zdolna do wyrażania swojego punktu widzenia i czuje się coraz bardziej bezsilna. Wtedy negatywny konflikt może przerodzić się w przemoc.

Szkoła będzie reagować na przemoc w inny sposób niż na konflikt. Na przykład, w przypadku konfliktu, pracownik szkoły może starać się, aby uczniowie spotykali się, aby opowiedzieć swoją wersję wydarzeń i pomóc im wspólnie rozwiązać sytuację.

W przypadku przemocy, dyrektor rozważy zastosowanie dyscypliny stopniowej, która może obejmować zawieszenie ucznia w czynnościach lub wydalenie ze szkoły.

Jak poważnym problemem jest przemoc?

Przemoc nigdy nie można akceptować. Nie należy jej traktować jako „części dorastania”. Badania i doświadczenie stale pokazują, że zastraszanie jest poważnym problemem, z daleko idącymi konsekwencjami dla bezpośrednio zaangażowanych uczniów, ich rodzin i rówieśników, jak również społeczności.

Te dzieci, które są ofiarami, stosują przemoc wobec innych dzieci lub są narażone na wiele problemów emocjonalnych, behawioralnych oraz problemów w związkach. Będą wymagać wsparcia ze strony dorosłych, aby pomóc im rozwijać zdrowe relacje, nie tylko w szkole, ale przez całe życie.

Prawie jedna trzecia uczniów Ontario (29 procent) informuje o przemocy doznanej w szkole, zgodnie z badaniami z 2011 z Centrum Uzależnień i Zdrowia Psychicznego (CAMH).

Uczniowie, którzy są prześladowani często doświadczają lęku społecznego, samotności, wycofania, chorób fizycznych i mają niskie poczucie własnej wartości. Mogą się u nich również rozwijać fobie, zachowanie może stać się agresywne lub mogą popaść w depresję. Niektórzy uczniowie wagarują, opuszczają się w nauce lub nawet całkowicie porzucają szkołę z powodu przemocy.

Dzieci i młodzież, którzy uczą się wykorzystywać siłę i agresję wobec innych mogą w ogóle przestać dbać o różnicę między dobrem a złem. Ostatecznie mogą one stać się osobami dorosłymi nadużywającymi przemocy. Dlatego ważne jest, aby jak najszybciej pomóc im przestać stosować przemoc.

Czy chłopcy i dziewczynki stosują przemoc w ten sam sposób?

Zarówno chłopcy i dziewczęta mogą inicjować przemoc. Jest bardziej prawdopodobne, że chłopcy będą stosować przemoc fizyczną, a dziewczęta na ogół używać bardziej pośrednich metod, takich jak plotkowanie na temat kolegów/koleżanek lub izolowanie ich poprzez wyłączenie ich z działań lub z grupy. Wraz z wiekiem, jednak, chłopcy i dziewczęta są bardziej skłonni do znęcania się w sposób słowny i społeczny.

Jak można stwierdzić, czy dziecko lub nastolatek jest zastraszony?

Małe dziecko może nie znać słowa „tyran”, ale wie, kiedy ktoś jest okrutny, rani je lub sprawia, że czuje się smutne lub przestraszone. Może o tym nie powiedzieć, bo może martwić się, że pogorszy sytuację, jeśli będzie „opowiadać”, „skarżyć” czy „donosić”.

Skarżenie się vs. opowiadanie	
Plotkowanie	Opowiadanie
Skarżenie się jest donoszeniem na kogoś, aby wpędzić osobę w tarapaty.	Opowiadanie jest uzyskaniem pomocy, gdy osoba lub ktoś znajomy czuje się dotknięty lub gdy prawo do bezpieczeństwa osoby zostało odebrane.

(Ontario Teachers' Federation (OTF) and Le Centre Ontarien de prévention des agressions (COPA), *Creating Safe Schools*, styczeń 2012, str. 56)

Nastolatek niekoniecznie powie, że ma jakiś problem oraz może użyć określenia np. „dokuczanie”, a nie „przemoc” w celu opisu zachowania. Nastolatki często wolą rozwiązywać problemy na własną rękę. Myślą, że osoby dorosłe będą się denerwować, że zabiorą im sprzęt, taki jak telefony komórkowe, czy może po prostu uważają, że zaangażowani rodzice są żenujący.

Nawet jeśli dziecko nie mówi o przemocy, należy zwracać uwagę na oznaki przemocy wobec dziecka. Oto niektóre z nich, na które należy zwrócić uwagę:

- Dzieci, które są prześladowane nie chcą chodzić do szkoły lub mogą płakać i czuć się chore w dni szkolne.
- Nie chcą uczestniczyć w działaniach lub spotkaniach towarzyskich z innymi uczniami.
- Mogą zachowywać się inaczej niż normalnie.
- Mogą nagle zacząć gubić pieniądze lub rzeczy osobiste lub wracać do domu z podartymi ubraniami, połamanymi rzeczami i udzielają wyjaśnień, które nie mają sensu.
- Nastolatki, które doświadczają przemocy i/lub nękania mogą zacząć mówić o rzuceniu szkoły i zaczynają opuszczać zajęcia, w których uczestniczą inni uczniowie.

Moje dziecko doświadcza przemocy w szkole. Co mogę zrobić?

- Wysłuchać dziecka i zapewnić go, że ma prawo do bezpieczeństwa.
- Wyjaśnić fakty. Robić notatki o tym, co się stało i kiedy to się stało.
- Pomóc dziecku zrozumieć, że jest różnica między „donoszeniem”, „skarżeniem”, jak również „opowiadaniem” i zdawaniem relacji.
Potrzeba odwagi, aby zdać relację. Zdawanie relacji odbywa się nie w celu robienia problemu dla innego ucznia, ale dla ochrony wszystkich uczniów.
- Umówić się na spotkanie, aby porozmawiać z dzieckiem/nauczycielem nastolatka, innym nauczycielem, któremu ufa dziecko/nastolatek lub z dyrektorem lub wice dyrektorem szkoły.
- Mimo trudności starać się zachować spokój, aby można było wspierać dziecko i zaplanować sposób postępowania z nim/nią.
- Podążać w określonym celu. Mieć na oku zachowanie dziecka. Jeśli spotkania z pracownikami szkoły nie powstrzymały przemocy, należy wrócić i porozmawiać z dyrektorem. Należy sprawdzić działania, które zostały uzgodnione na spotkaniu.
- Porozmawiać z instruktorem lub trenerem, jeśli przemoc ma miejsce w czasie zajęć pozalekcyjnych i imprez sportowych.
- Poinformować policję, jeśli zastraszanie obejmuje zachowania przestępcze, takie jak napaść seksualną lub wykorzystanie broni lub jeśli bezpieczeństwo dziecka zagrożone jest w społeczności, a nie w szkole.

Empatia to zdolność rozpoznawania i dzielenia się emocjami, których doświadcza inna osoba. Rozwija się późno, w okresie dojrzewania i zazwyczaj w pełni rozwija się w wieku młodzieńczym. W dzieciństwie, podstawowa forma empatii pojawia się, kiedy dzieci zaczynają być smutne, gdy widzą smutnych ludzi.

Stepping Stones: A Resource on Youth Development, strona 25

Jak można pomóc dziecku radzić sobie z przemocą?

Dzięki współpracy ze szkołą, która ma na celu pomóc dziecku lub nastolatkowi radzić z problemem przemocy, rodzic daje przykład i jasny sygnał, że przemoc jest zła.

Niezależnie od wieku, można pomóc dziecku poprzez zachęcanie go do rozmowy o przemocy i udzieleniu następujących porad:

- Zachowaj spokój i **odejść** w chwili, gdy sytuacja staje się napięta.
- **Powiedz osobie dorosłej**, której ufasz -- nauczycielowi, dyrektorowi, kierowcy autobusu, kierownikowi stołówki - o tym, co się stało lub zgłoś to anonimowo.
- **Porozmawiaj o tym** z rodzeństwem lub przyjaciółmi, aby nie odczuwać izolacji.
- **Zadzwoń na Telefon Pomocy Dzieciom** dostępny pod numerem 1-800-668-6868 lub odwiedź www.kidshelpphone.ca

Czy to możliwe, aby moje dziecko używało przemocy wobec innych?

Dzieci, które używają przemocy czasami używają jej w domu, jak również w szkole. Należy posłuchać i przyjrzeć się zachowaniom we własnym domu. Czy istnieją oznaki, że jedno z twoich dzieci używa przemocy wobec rodzeństwa?

Dzieci, które używają przemocy mogą czasem być agresywne i niegrzeczne w domu i mogą nie okazywać szacunku dla zasad domowych. Jeśli obawiasz się, że Twoje dziecko może stosować przemoc wobec innych, obserwuj, jak wyglądają jego/jej relacje z rodzeństwem, z tobą i ze znajomymi, gdy przychodzą do domu. Jeśli wydaje się być agresywny(-a), nie układa się mu/jej lub nie wykazuje empatii - mogą to być oznaki, że dziecko stosuje przemoc wobec innych w szkole.

Dzieci, które stosują przemoc fizyczną wobec innych uczniów mogą również wracać do domu z siniakami, zadrapaniami i podartą odzieżą. Mogą nagle mieć więcej pieniędzy niż zwykle lub nowe rzeczy, na które zwykle ich nie stać. Mogą również „mówić nieprzychylnie” o innych uczniach.

Takie zachowanie może rozwijać przez długi okres czasu lub w wyniku poważnych zmian, strat lub wstrząsów emocjonalnych w życiu dziecka lub nastolatka. Czy którekolwiek z twoich dzieci niedawno miało tego rodzaju doświadczenie?

Należy pomyśleć o tym, jak problemy i konflikty są rozwiązywane w domu. Czy dyskutujecie o problemach pozytywnie jako rodzina? Istotnym sposobem zniechęcenia do stosowania przemocy jest być dobrym wzorem do naśladowania i pokazanie dziecku, jak rozwiązywać problemy bez użycia siły lub agresji.

Ważne jest również, aby wyjaśnić dzieciom co to jest przemoc. Należy opisać różne rodzaje przemocy i wyjaśnić, że jest to bolesne i szkodliwe. Dziecko powinno wiedzieć, że przemoc jest zła i nie można jej nigdy akceptować.

Jak szkoły radzą sobie z przemocą i innymi zdarzeniami?

Uczniów, którzy stosują przemoc wobec innych, niezależnie od tego czy osobiście czy przez Internet, mogą spotkać różne konsekwencje.

Dyrektorzy stosują metodę stopniowej dyscypliny, jeżeli chodzi o przemoc. Polityka stopniowej dyscypliny w Ontario pozwala dyrektorowi skorzystać z różnych opcji, aby rozwiązać problem i pomóc uczniowi wyciągać wnioski z podjętych przez siebie decyzji. Niektóre przykłady obejmują:

- przeprosiny za bolesny i lekceważący komentarz
- omówienie oczekiwań wobec ucznia
- spotkanie z rodzicami/opiekunami
- doradztwo zarządzania gniewem
- zawieszenie ucznia w czynnościach.

W poważniejszych przypadkach, dyrektor może zalecić wydalenie ucznia ze szkoły, jeśli był on wcześniej zawieszony w czynnościach za stosowanie przemocy i nadal stanowi niedopuszczalne zagrożenie dla bezpieczeństwa innych osób. Zasady te dotyczą zarówno uczniów szkół podstawowych i średnich.

Dyscyplina stopniowa pomaga zapobiegać pogorszeniu się niewłaściwego zachowania i negatywnemu wpływowi na wszystkich uczniów i ich postrzeganiu bezpieczeństwa i szkoły. Promuje ona również pozytywne zachowanie uczniów i pomaga im czuć się odpowiedzialnymi za swoje zachowanie i nauczyć się więcej pozytywnych sposobów współpracy z innymi.

Szkoły będą stanowić wsparcie dla wszystkich uczniów, którzy są zaangażowani w przemoc: uczniów, którzy doznali przemocy, uczniów, którzy stosowali przemoc i tych, którzy byli świadkami tego rodzaju zachowania.

Wymaga się, aby wszystkie szkoły i rady posiadały:

- politykę zapobiegania i rozwiązania problemu przemocy
- plany zapobiegania przemocy i interwencji
- politykę stopniowej dyscypliny i równości i edukacji integracyjnej.

Wszyscy pracownicy rady są zobowiązani do zgłaszania dyrektorowi poważnych incydentów uczniowskich, takich jak przemoc. Dyrektorzy mają obowiązek zbadać wszystkie zgłoszone przypadki przemocy.

Pracownicy rady, którzy pracują bezpośrednio z uczniami, np. nauczyciele, pracownicy socjalni i doradcy zawodowi, muszą reagować na wszystkie nieodpowiednie lub lekceważące zachowania, w tym przemoc, które mają negatywny wpływ na środowisko w szkole.

Wymaga się, aby rada szkoły przedstawiła programy, interwencje i inne rodzaje wsparcia dla uczniów, którzy doświadczyli przemocy, którzy byli świadkami przemocy i którzy stosowali przemoc.

Aby uzyskać więcej informacji o tym jak kadra radzi sobie z incydentami w szkole, patrz rozdział „Sprawozdawczość i odpowiedzi” na stronie internetowej ministerstwa www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/reportingResponding.html lub należy porozmawiać z dyrektorem szkoły, jeśli chcieliby Państwo dowiedzieć się więcej na temat usług dostępnych za pośrednictwem szkoły.

Dyrektorzy muszą skontaktować się z rodzicami/opiekunami uczniów, którzy doświadczyli przemocy, a także uczniów, którzy stosowali przemoc, i powiedzieć im:

- co się wydarzyło
- w jaki sposób uczeń został skrzywdzony
- jakie kroki zostały podjęte w celu ochrony bezpieczeństwa ucznia, w tym środki dyscyplinarne zastosowane w odpowiedzi na wydarzenie
- Jakie wsparcie zostanie zapewnione uczniowi w odpowiedzi na wydarzenie.

Ponadto:

- dyrektorzy muszą zaprosić rodziców do dyskusji na temat wsparcia udzielonemu dziecku.

Jeśli wobec mojego dziecka stosowana jest przemoc, czego mogę oczekiwać od szkoły?

Szkoła musi mieć procedurę, które pozwalają rodzicom, uczniom i innym osobom anonimowo zgłaszać przypadki przemocy.

Jeśli rodzic obawia się o swoje dziecko lub po prostu chcesz uzyskać więcej informacji, może poprosić o wgląd w:

- Politykę Rady Szkoły dotyczącą zapobiegania przemocy i interwencji.
- Stosowany przez szkołę Kodeks postępowania, który określa jak uczniowie, nauczyciele i innych członkowie społeczności szkolnej powinni zachowywać się wobec siebie.
- Plan szkoły i Rady Szkoły dotyczący zapobiegania przemocy i interwencji. Dokument ten określa, co pracownicy szkoły mogą zrobić, aby rozwiązać problem.
- Wyniki ankiety dotyczącej bezpieczeństwa w szkole. Ta anonimowa ankieta pomaga szkołom ocenić uczucia dotyczące bezpieczeństwa i podjąć decyzje dotyczące tego, jak zapobiegać przemocy i promować bezpieczną i pełną akceptacji szkołę. Ankieta musi być przeprowadzana co najmniej raz na dwa lata.

Jeśli personel będzie świadomy, że wobec dziecka stosowana jest przemoc, należy oczekiwać tego, że szkoła skontaktuje się z rodzicem. Może się okazać, że nauczyciel dziecka lub inny nauczyciel, któremu dziecko ufa, może być w stanie pomóc określić pewne strategie, które pomogą rozwiązać problem.

Szkoły powinny dołożyć wszelkich starań, aby w pełni zbadać obawy rodzica, jednocześnie chroniąc prywatność uczniów.

Szkoły będą pomagać wszystkim uczniom zaangażowanym w przemoc, w tym uczniom, którzy stosują przemoc, uczniom, którzy doświadczają przemocy oraz tym, którzy są świadkami przemocy.

Szkoła postąpi zgodnie z procesem, który rodzic może śledzić, jeśli martwi się o wsparcie udzielone dziecku. Jeżeli rodzic nie jest zadowolony z reakcji szkoły, może skontaktować się z organem nadzorującym pracę szkoły.

Ponadto, można rozważyć wstąpienie do Zespołu bezpiecznych i pełnych akceptacji szkół w szkole. Zespół jest odpowiedzialny za promowanie bezpiecznego, integracyjnego i pełnego akceptacji środowiska szkolnego. W skład zespołu wchodzi dyrektor, co najmniej jeden rodzic, pracownik szkoły, uczeń i partner społeczny.

Cóż, przynajmniej moje dziecko nie uczestniczy w przemocy ...

Każdy cierpi, gdy pojawi się przemoc i każdy może pomóc, aby jej zapobiec. W 85 procentach przypadków, przemoc ma miejsce w obecności świadków. Świadkowie są dotknięci tym co widzą. Jeśli świadkowie boją się i nie chcą się zaangażować, ponieważ sami boją stać się celem lub pogorszyć sytuację nękanym osobom, mogą zgłosić przemoc anonimowo.

Można pomóc dziecku zrozumieć, że przemoc jest nieakceptowana, i że może on/ona pomóc zatrzymać ją zgłaszając ją osobie dorosłej lub anonimowo.

Pielęgnowanie zdrowych relacji może pomóc powstrzymać przemoc

Zapobieganie przemocy i interwencja to coś więcej niż tylko eliminowanie przemocy.

Wspierają one również rozwój zdrowych relacji. Zdrowe relacje wiążą z pełnymi szacunku relacjami między ludźmi, twarzą w twarz lub w Internecie. Celem jest zagwarantowanie, aby wszyscy uczniowie mieli zdrowe, bezpieczne, pełne szacunku i troski relacje ze wszystkimi osobami w swoim życiu.

Nauczyciele, rodzice i inni dorośli wspierają i są wzorem do naśladowania dla dzieci, pokazując im działanie zdrowych relacji. Pozytywne relacje dzieci z innymi dziećmi zależą od pozytywnych relacji z dorosłymi.

Jest mniej prawdopodobne, że uczniowie, którzy są w stanie mieć zdrowe relacje będą stosować przemoc wobec innych, jest bardziej prawdopodobne, że będą wspierać nękanym uczniom oraz osiągnąć stawiane sobie cele edukacyjne. Promowanie zdrowych relacji jest kluczowym sposobem zapobiegania przemocy oraz stworzenia bezpiecznej i pełnej akceptacji atmosfery w szkole.

Jak pomagamy, aby szkoły w Ontario były bezpieczne i pełne akceptacji

Pozytywny klimat szkoły i bezpieczne środowisko uczenia się i nauczania są niezbędne, jeśli uczniowie chcą osiągnąć sukces w szkole.

Dowiedz się więcej na temat:

- **Strategii bezpiecznej szkoły.** Ta wszechstronna strategia obejmuje zespół bezpiecznej i pełnej akceptacji szkoły w każdej szkole, zasoby szkolne, szkolenia dla nauczycieli i dyrektorów oraz współpracę z Telefonem pomocy dzieciom. ontario.ca/acceptingschools
- **Ankiety o bezpieczeństwie w szkole skierowanej do rodziców.** Ankieta dostępna jest w 22-óch językach. www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/climate.html
- **Podejścia do dyscypliny w Ontario.** „Dyscyplina stopniowa” obejmuje całą szkołę i promuje pozytywny klimat w szkole. Umożliwia dyrektorowi zastosowanie odpowiednich konsekwencji względem niewłaściwego zachowania uczniów. Na wiele sposobów również wspiera uczniów w promowaniu pozytywnych zachowań. Zasady te wyjaśnione zostały szczegółowo na stronie www.edu.gov.on.ca/extra/eng/ppm/145.pdf
- **Kodeks postępowania.** Ten przewodnik dotyczący kodeksu postępowania w Ontario określa zadania i obowiązki dla wszystkich w społeczności szkolnej, w tym studentów, rodziców, pracowników szkoły i partnerów społecznych. www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/code.html
- **Polityka zapobiegania przemocy i interwencja w Ontario.** Polityka ta określa oczekiwania Rady Szkoły związane z rozwojem i wdrażaniem polityki zapobiegania przemocy i interwencji. www.edu.gov.on.ca/extra/eng/ppm/144.pdf
- **Strategia równości i edukacji integracyjnej.** Określa, jak ministerstwo, rada szkoły i szkoły wspierają równość i edukację integracyjną w szkołach w Ontario. www.edu.gov.on.ca/eng/policyfunding/equity.html
- **Nagroda premiera dla szkoły pełnej akceptacji.** Nagroda przyznawana jest maksymalnie 10-ciu bezpiecznym i pełnym akceptacji szkołom, które wykonały wyjątkowe i innowacyjne działania w tworzeniu bezpiecznego i pełnego akceptacji środowiska szkolnego. www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/award.html
- **Telefon pomocy dzieciom.** Ta poufna usługa doradztwa jest dostępna 24/7. Odwiedź www.kidshelpphone.ca lub zadzwoń pod **1-800-668-6868**.

Dodatkowe informacje:

- **Zasoby dotyczące przemocy przeznaczone dla rodziców utworzone przez PREVNet (Promoting Relationships and Eliminating Violence Network) www.prevnet.ca/BullyingResources/ResourcesForParents/tabid/390/Default.aspx**
- **Wydanie dla rodziców nastolatków: Co mogą zrobić rodzice, aby pomóc swoim nastolatkom odnieść sukces.** Jest to zbiór porad, sugestii i zasobów dla rodziców, aby pomóc im wspierać i zachęcać s nastolatków/nastolatki w szkole. www.ontariodirectors.ca/Parent_Engagement/Parent_Engagement.html
- **Safe@School.** Strona ta zawiera zasoby dotyczące zapobieganiu przemocy, równej i integracyjnej edukacji, w tym zasoby szkoleniowe dla nauczycieli i pracowników szkół. www.safeatschool.ca
- **Stepping Stones: Zasoby na temat rozwoju młodzieży**, strona 26). Opracowany przez Ministerstwo do spraw dzieci i młodzieży przegląd etapów rozwojowych młodzieży w wieku od 12 do 25 roku życia oraz sposobów określania i reagowania na ich potrzeby. Dostępne pod adresem ontario.ca/steppingstones

Dowiedz się więcej na temat bezpiecznych i pełnych akceptacji szkół na stronach

ontario.ca/acceptingschools

Zamów bezpłatne egzemplarze tej broszury w języku angielskim i francuskim przez ServiceOntario pod adresem

ontario.ca/publications

Ta broszura oraz więcej informacji dla rodziców w wielu językach dostępna jest pod adresem

ontario.ca/EDUparents